

Tocilizumab

Lyfjagjöf vegna gigtarsjúkdóms

Tocilizumab er í flokki líftæknilyfja sem eru framleidd í lifandi frumum. Lyfið er notað við bólgugigtarsjúkdómum eins og iktsýki og risafrumuæðabólgu.

Hvernig virkar tocilizumab?

Bólgugigtarsjúkdómar valda brenglun í ónæmiskerfinu, til dæmis þannig að ákveðnir bólguvakar verða of virkir. Interleukín-6 (IL-6) er einn þessara bólguvaka. Lyfið tocilizumab hamlar virkni IL-6 og minnkar þannig bólgu.

Misjafnt er hversu fljótt árangur kemur fram. Sumir finna fyrir áhrifum strax eftir fyrstu gjöf meðan aðrir þurfa lengri tíma. Búast má við að full virkni sé komin fram í síðasta lagi sex mánuðum eftir að meðferð er hafin.

Hversu lengi er lyfið gefið?

Ef meðferðin skilar ekki árangri innan sex mánaða þarf að endurskoða hana. Ef vel gengur má reikna með að meðferðinni verði haldið áfram til lengri tíma.

Undirbúningur fyrir meðferðina

Áður en meðferðin getur hafist þarf ákveðinn undirbúning:

- Blóðsýni
- Lungnamynd
- Berklapróf
- Mælingar á blóðfitum
- Yfirfara bólusetningar

Rannsóknirnar eru gerðar til að útiloka duldar sýkingar eins og berkla eða lifrarsjúkdóma þar sem þessir sjúkdómar geta versnað eða vaknað upp við meðferðina.

Tímabókanir

Ritari hefur samband til að bóka fyrstu tímana en síðan er nýr tími bókaður við hverja komu. Mikilvægt er að láta vita tímanlega ef þú getur ekki notað bókaðan tíma.

Ekki mæta í meðferð meðan á veikindum eða sýklalyfjagjöf stendur. Hafðu þá samband við deildina til að fá nýjan tíma.

Undirbúningur fyrir lyfjagjöf

Mælt er með að hafa borðað og tekið inn lyf áður en komið er í lyfjagjöf. Einnig er gott að hafa með sér smá nesti og teppi.

Hvernig fer meðferðin fram

Lyfjagjöfin fer fram á göngudeild innkirtla- og gigtarsjúkdóma á Eiríksgötu 5, á fyrstu hæð eða á sjúkrastofnun í heimahéraði.

Hjúkrunarfræðingur gefur lyfið með innrennsli í bláæð um æðalegg. Lyfjagjöfin sjálf tekur um eina klukkustund. Lyfið er gefið á fjögurra vikna fresti. Skammtur lyfsins er ákveðinn af gigtarlækni.

Hjúkrunarfræðingur og sjúkraliði fylgjast með líðan þinni á meðan á lyfjagjöf stendur og mæla blóðþrýsting og púls til að tryggja öryggi sjúklings.

Aukaverkanir

Flestir þola tocilizumab meðferðina án umtalsverðra aukaverkana. Sumir finna fyrir þreytu og flensulíköm einkennum daginn sem þeir fá lyfið.

Algengar aukaverkanir eru sýkingar í efri hluta öndunarvegjar, höfuðverkur, svimi, útbrot og háþrýstingur. Lyfið getur valdið hækkun á blóðfitum og bólgum í augum.

Alvarlegustu aukaverkanirnar eru alvarlegar sýkingar, fylgikvillar ristilbólgu, lifrarkvillar og ofnæmisviðbrögð.

Þeim sem fá meðferð með tocilizumab getur verið hættara við að fá krabbamein í húð. Því er hvatt til þess að forðast beint sólarljós og nota góða sólarvörn utandyra.

Til athugunar

Mikilvægt er að fylgja þeirri skimun sem almennt er mælt með svo sem myndatöku af brjóstum, leghálsstroki, ristilspeglun og reglulegri blettaskoðun hjá húðlækni.

Í fylgiseðli lyfsins og í sérlyfjaskrá eru yfirgripsmiklar upplýsingar um þær aukaverkanir sem hafa verið skráðar um lyfið.

Ofnæmisviðbrögð

Alvarleg ofnæmisviðbrögð eru mjög sjaldgæf.

Ef eitt af eftirfarandi einkennum kemur fram þarf að leita strax til læknis:

- Erfiðleikar við öndun eða kyngingu
- Þroti í andliti, tungu, vörum eða hálsi
- Sundl eða svimi sem getur verið vegna lágs blóðþrýstings
- Verulegur kláði í húð ásamt rauðum útbrotum

Í neyðartilfellum er hringt í 112

Eftirfylgd

Mikilvægt er að eiga ávallt bókaðan tíma hjá gigtarlækni til að hægt sé að meta árangur og öryggi lyfjagjafar. Lyfið er leyfisskylt og gigtarlæknir þarf að sækja reglulega um leyfi fyrir meðferðinni til lyfjanefndar, yfirleitt fyrst eftir sex mánuði og svo árlega.

Akstur

Tocilizumab hefur ekki áhrif á hæfni til aksturs.

Skurðaðgerðir

Mikilvægt er að láta gigtarlækni eða hjúkrunarfræðing á göngudeild vita ef fyrirhuguð er skurðaðgerð eða inngrip hjá tannlækni. Sama á við um húðflúr og speglanir. Mælt er með að gera skipulagða aðgerð um fjórum vikum eftir síðustu gjöf tocilizumab. Gjöf lyfs má hefjast aftur um 1-2 vikum eftir aðgerð. Skurðsár þarf að vera gróið, saumar verið fjarlægðir og engin merki um sýkingu. Eftir það heldur meðferðin áfram eins og áður.

Til athugunar

Segðu frá því að þú sért á meðferð með tocilizumab við komu til lækna, tannlækna, á bráðamóttöku eða við innlögn á sjúkrahús.

Bólusetningar

Ráðlagt er að allir sem eru á tocilizumab meðferð fari árlega í bólusetningu vegna inflúensu og fái bólusetningu við lungnabólgu áður en meðferð er hafin í samráði við gigtarlækni. Mælt er með að tímasetja bólusetningar þannig að hún sé mitt á milli lyfjagjafa.

Þeir sem eru á líftækniþyfjum mega ekki fá ákveðnar tegundir bóluefna, svokölluð lifandi bóluefni. Hægt er að fá upplýsingar um tegundir bóluefnis hjá lækni eða hjúkrunarfræðingi á göngudeildinni, eða á heilsugæslu.

Ráðleggingar embættis landlæknis um COVID bólusetningar eru á island.is:

[Bólusetning gegn COVID-19 | Ísland.is \(island.is\)](https://island.is)

Tocilizumab og önnur lyf

Tocilizumab þolist yfirleitt vel með öðrum lyfjum og eru önnur gigtarlyf, svo sem methotrexat, gjarnan notuð samhliða tocilizumab. Óhætt er að taka verkjalyf eins og ibuprofen og paracetamol þrátt fyrir meðferðina.

Meðganga og brjóstgjöf

Tocilizumab á ekki að nota á meðgöngu eða meðan á brjóstgjöf stendur. Mælt er með að þungun verði ekki fyrr en þremur mánuðum eftir stöðvun tocilizumab. Ráðlagt er að ræða fyrirhugaðar barneignir við gigtarlækni með tilliti til lyfjagjafa og virkni sjúkdómsins. Mikilvægt er að láta meðferðarlækni vita ef þú uppgötvar þungun.

Ferðalög

Þegar ferðast er erlendis er ráðlagt að hafa meðferðis Evrópska sjúkratryggingakortið. Sótt er um það á sjukra.is.

Frekari spurningar

Ef þú ert í einhverjum vafa eða þig vantar frekari upplýsingar er þér velkomið að hafa samband við hjúkrunarfræðing á göngudeild eða leggja skilaboð fyrir gigtarlækninn þinn.

Hafðu samband við göngudeild eða heilsugæslustöð ef eftirfarandi hættumerki koma fram:

- Hósti, uppgangur eða þyngsl fyrir brjósti
- Líkamshiti er meira en 38,2°C
- Breytingar verða á fæðingarblettum á húð eða nýir koma fram
- Roði, verkir og bólga í húð
- Kviðverkir eða blóð með hægðum
- Breyting á þvaglátum svo sem ef þau eru tíð, sárt er að pissa eða þvag er gruggugt og illa lyktandi
- Húð eða augu verða gulleit

Í neyðartilfellum er hringt í 112**Símanúmer**

Göngudeild innkirtla- og gigtarsjúkdóma er opin virka daga klukkan 08:00-15:00.

Skiptiborð Landspítala gefur samband við deildina, sími 543 1000.

Gagnlegar upplýsingar og vefsíður

Upplýsingar um aukaverkanir og virkni lyfsins er að finna á fylgiseðli þess.

Upplýsingar á vef dönsku gigtarsamtakana: www.danskreumatologi.dk/laegemidler

Dag- og göngudeild innkirtla- og gigtarsjúkdóma:

www.landspitali.is/sjuklingar-adstandendur/deildir-og-thjonusta/gongudeild-gigtar-og-sjalfsofnaemis